

An Stoc

7 An Ceapnós

Tomár ó máille, coláirte na hIolrsoile, Salluim, dá cup i n-easgar

Spairt Nua. Leab 4. Uim 7.

Eanáir, 1928.

Dá pişinn a luac.

Pirneóga agus Seapnóga

Tá ré páirte go bfuil ré na bpirneóga caithe ac tá riad óa gceirceamaint fóp mpr an nSaeóaltaect com maic ip bíoar na céadta bliadain ó foin as curó de na daoine.

Imp an pean-teagars Cnórtaróe 'réapto a hí páirte—“Ná géill do bpirneóga ná do gceapnóga (seapnóga), do leigear mná feara, do gceapnóga mna cáircaí, do lá corp, do gceat éanlaic ná do éan ní eile nac bfuil bpiş ó Dia, nó ó'n eaglaip, nó ó'n náóor ann.” Da maic liom cup ríor ap na nór-anna a tugar héim faoi deapra tapc timceall oim annpeo le 'rbáint an éaor a bfuil riad as learamaint do'n teagars fóp.

Nuair éirtear tuine ap maroin agus ap fopgailt doap na ríaróe dó, má feiceann ré capós as oit tapc ip í as gpişuil, deirteann ré—“Dol a' r' uirce in do béal, ip ná riad tava linne in do béal, mo curó tobairte ip anaéain leat ap maroin!” Tá mé ceapad supb é reo an cúinne acá deó fóp ap 'Dabó,' an Ríogán móir gpişanna úo a bío as faipe 'na capós in láp an cómpaic. 'Dap riad nó fionnós rí acá ann.' 'Maia mbi murt aipeac tiubpfa rí fionnós fúinn.'

Má feiceann bean an tige Diapmaro Deas na tóruplogaí ap an gcláirde deip rí —“Deag-réat ó Dia ip ó'n bpaipge aniar eugaimn”—(agus ip minic a fagap rí leirip an lá éaona—rin cpucáinnap, m'anam péin.)

Má tórupgeann ceapc as blaóac, rin an-ópoé-comapca. Marbuişceap í. 'no ip m'innic a tóloctap í, ac caicfeap ríşian coipe tuibe ip luac pişinne palann gapi a éaonnaect agus an méro de'n aipeac a bío ríşta ní móir tpi déipe a déanam dó agus an palann a caicéam in n-agaio na gaoirce in a tpi glic in n-agaio na hanaéan agus na hupéoróe. Annrim béiró an teac plán.

Ní maic lé aon tuine cup ríor ap an 'ópoé-fúil.' Com luac in n'éipinn agus luacóap tú an focal rin feicfe tú éuite tuine as gceapnóga an Cnóic-éapca aip héim ip é a páo—'i bpaó uaim in agus an doéap. Amén, a tigeapna.' Ip as na mná ip ionóuil an éumáect reo. Maroir leip na fip, ní éurteann riad ipceac a lavap mpr an tpeapóro reo, ac ip oipra, mo léan, nó ap a maoin a tuiteap an doéap ra deipeacó éap cáll. Má bionn tuine as éagcaoin a pláinte, nó má caillteap bó nó muc nó tava mar rin, deirteap supb í reo no riúo a punne ópoé-fúil leo. Ní móir don bean a bfuil an tannipeap uipci a teacé agus 'bail ó Dia,' 'fliuc,' a cup tpi huair ap an tuine nó ap an mbéirdeac a bfuil an tinneap aip. I gcuige Ulaó, cpérim, náip móir tpi fláimín tuige ap bun-trop teac na mná, a dógaó faoi éloigean na bó, máp bó hí go dona. Ac ní ré reo in gCona-mapa.

Níl aon puo ra paogal com maic nó a bfuil meap com móir as na daoine aip lé 'bail ó Dia.' Deap as bleagan bó nó

feap as obaip, nó as déanam aon puo, níl ré ceapc as aon tuine oit tapc san an focal rin a páo. Ip marla móir é mapra n-abpuişceap é rin. Nuair nac n-abpuişceap rin deip an tuine a bío as obaip, óp ápo nó in a intinn héim—“tubairte agus anaéain ap naóine agus ap mbéirdeac anuar faoi do mullac.” Faimic map rin ip ná déan deapmaro map bionn uair na haéainge ann. Feiceann murt annpeo, ap nro, com fava riap a tigeap ciall na naóine. Sa 'Seapnóga Móir' tá ré de tualgar ap an gceat tuine o'feicfeacó obaip dá cpioénuşat, a beannaect a caóapc ói nó cuppi pionúr gapi aip, agus deirteap linn bán ap na daoine eile. An leigear mite go leit bliadain.

Cpéirteap fóp sup fétóip tapcbe na mbéirdeac a tóigeal ó cómaprannai lé pirneógaí. Ip móir lé páo é rin nuair éumnişneap rinn supb é an tapcbe céaona a plige. Téigean an ópoé-tuine amac ap maroin lá Dealtaine lé eipge na gpişne agus blişean rí bpaon ó na céat béiróis a capcap uipci. Bionn a feacé noipeao tapcbe ap a curó béirdeac héim ap feao na bliadna map gceall aip rin a' r' ní fagcap bonn bán ap na daoine eile. An leigear aip rin.—cupceap cpáinnín Dealtaine in noóap an cpé agus gaoirín Dealtaine ap láma na gcamcíní, agus, go m'innic, in bpoliaipe cota feap-an-tige. “Ip puo an-ácamail é rin, m'anam.”

Deirteap go bpaéatáoi eapaplaróeac a déanam le 'buapac báipe.' Feap Meirne-amail a déanpó é, ré rin, oit go tóci an peicic w' dá mbéao aon tuine téip a cup, an uair a oipgailt, an corp a tógbáil anóir, tórupg tuar as cúl an éinn agus ríall de'n épaiceann uair rin anuar go tóipeac go tóci rál na coipe a baint amac 7 é rin a cóinnéal ra mbailé.

Ip minic a fpióatá caróip don píoia fláimín deapc a bío timceall tpioball (eapball) na bó. Ní hiongnat ap oit é, annpeo ap éuma ap bít. Séap a bío ipciş mpr an gceipc rin píoia de rmiocóro, oipeao na fpişoe de gpişinnín palann agus tpi deop o'uirge coipceagca. Connigean na daoine maic in bpaó uair rin map 'eapapann héim, ip ionóda béirdeac maic a o'iméis ap maléapto (malapc) beata.”

Óp a' camnt ap éeipc é tá ré com maic tuinn cup ríor ap éeann eile a mbiaoróteap 'ceipc na n-apbaí' uipci. Pláibta maic fláimín teapc reao í. Caicfeap tpi deop fola ap cluap caic tóib fágail, san an oipeao agus fíu pibe amáin bán a béir in a curó fionnparó; tpi deop eile ap m' na noipeoillíní—ap nro, ip an-deacap an rí a fágail amac in a meapc riúo, ac mapóuigceap an ra ópeoillín téag agus leigteap tpi deop ap éuite ceann aca anuar ap an gceipc. Biceap cinnce annrim go bfuil an rí aca, ip in a curó fola rin acá an leigear. Níoa móir tpi bpaon uipge coipceagca a ríşacileao anuar uipci com maic; tóip na cpóire le rplaine tóigce a cup uipci; tpi gpişinne palann a caicéam uipci; tpi paioeacáí, tpi 'ábaí Máipia' agus an

Cpé lé tapcáó ap Dia go mbéiró leigteap na n-apbaí ra gceipc reo. Aon tuine mpr na tpi pápáirte a tágap as tapcáó na ceipce reo ap íapaect bionn rí le fáil acab agus fáilce. Na daoine a bfuil na harbaí oipra cuimligeann riad tpi huair in, tpi áoine in noiaró a éeile—“Seallam tunc nac mbéiró fíu agus an tóip fágca in noiaró na ceipce rin.”

Tá cunnatp ina na pean-leapra gaeóilge go mbionn a oac héim ap éuite gaoit a fétóip ó gac ceapc. Deirteap linn sup nor páşánaé an cómaprannai rin. Cloipe-amuro gac lá faoi an ngaoit-puao ón riab anuar, sup minic a gpiş rí tóigbáil móir ón na fapáí nuair bío riad faoi blác. Agus ip amla don gaoit puao ón bpaipge fpişip, ac émáin nac bfuil rí com tona leip an gceann eile. Map rin héim fágann rí tapós ip ópoé-báil ap na billeógaí. Ip tóis supb í reo an gaoit deapc sup fétóip le na muca ip na caic a feiceal pan oitce. Tá fíor as éuite tuine, ap éuma ap bít, sup iao na daoine n-áite ip éionn-tpioeap leip na reinneán a éipgeap faoi Dealtaine. Tá ré páirte supb iao riúo a bío ionnta as oit ó áit go háit. An lá ip éuine ra mbliadain o'feicfeacó cuapacé as éipge ap nór púr-deacáí ap láp an bócap. Aon tuine bfuil aon éiall aige agus a feiceap é reo as teacé rúrope ré faoi bun an élaite ná éoipceacan héim agus deapra ré —“Fuaşpam ríotéain agus deag-cómap-ranaect oipraib. Go ngnoctúige Dia óaoib—rop in a rpeacap, rop in a rpeacap. Náip gpi ríó oit ná doéap oim-ra ná do mo curó, daoine ná béirdeac, máp é toil Dé ip na Maigóine glóipmaipe é.” Ip ionóda tuine a fagap báp in n-áiteaca in bpaó ó baile agus deip curó de na daoine supb riúo é an reinneán a mbionn riad as teacé ap an pean-náóip ann.

Maróí éamunn a cupci leip na tóipri mpr na pean-tište map ní fétóip leip an reinneán ip lárope toap le ceann aca rin a cup ipceac. Bionn dá ceann an maróe leigte ipceac in gceill an toapra taob ipciş 7 níop móir an toapra héim a bpaéao pul má tóioeap ipceac. Tá ré pácáé tona “iao riúo” béir taob amuig ac tá an clampap go teó ann má tágann riad ipceac. Sin in a uair, a leapca, o'feicfeacó an fíbin ap na pean-mná.

Tágann 'fóroin-meapra' ap daoine go minic. Caillteann riad a gceapán, go mon-minic in láp an lae glé-gil héim, agus in n-áit a mbionn toga áitne aca aip. Cuaoap héim amuiga map rin tamall ó foin. B'é gcean tom cuimnú ap an pean-focal—“Máp cam oipeac an póo rí an t-plige móir an caicéapra,” agus tpi acáip fava táimig mé plán. Céip mo ríşéal innpeact, réapto tubairte bean liom—“Apa go pábáile Dia rinn, tuige náip ionpuig tú do capín bun-óp-cinn, o'imteao an 'fóroin-meapra' oíot.” “In a óiaio,” a deipum-re, “feicteap a leap don éipeannac, mo léan gapi.” “Fíor tunc, m'áinnín,” deip rí, “ac ip feap an t-áó ná éipge go moé.” míceal ó conlám, an Spieal.

An Snas breac

Is ionnóda tpoic-iairma atá agaimn aniar ó aimir Rios Séamur—Séamur na bóinne. Na n mblia na pul má táinig reirean i réim táinig an rnas breac so héirinn, de réir mar 'veir na húsóir. Veirtear sup Sapanac a tug ré péire rnas breac ó n-a tír úitcear so loc Sapan, a céatosaol ran tír seo iad. Is ón dá éan deas úo a fíolruis a bfuil de rnas breaca i héirinn inoiu Magaite pye an t-ainm a bí as Saeóitgeoirí ar an éan seo ran mblia 1739, agus leanann magaithe agus magatán fóir do m' na Déirib.

Leas-ainmeada agus bisreosa.

Tá rseasaire breac air as munntir Úitce Seoirgead. Tugtar an t-ainm rin air ón rseasairead a bíor mar ceol nó gleo aise. Tá cabaire breac air ó n-a cabairead, agus tug munntir Ciarrarde Diarmuid Deas na tSuirpíos air ó'n nór riubail atá aise. Éan péan a bíor as munntir Ó Méit air, agus is ón bfeocal pianet a táinig an t-ainm rin, is corúil. Tá rnasaire air, agus rnasaire, agus rnas breac. Sin naoi n-ainm nó leat-ainm ar an éan seo ar Sapan. Dá mba éan t-úitcearac in héirinn é deat ainm ceart cruinn agaimn air.

De tpeid na bpreacán 'reath an rnas breac agus, corúil leir an bfeonnois, is aonapán é. Is fearr leir imteact ina aonapán nó coir a céile ná beir i scomluadar rseaca. Ní feictear rseaca mór rnas breac so minic le céile, muna tcarraingean corp caorac nó beiridís iad, nó muna nteanait plóigeat roim aimir sup, no ran nseimreath. Si an aonapreath seo is bun leir na pipseosa faoi'n rnas breac. Snítear iongantair de péire agus mór-iongantair de trí cinn.

Snas roim bhrón
Péire roim rós
Trí cinn pórad
Ceitce cinn mac ós;
Cúis a beirtear aiseas
Sé cinn ór
Seact seinn rún
Nac rseicéir so deo.

(Is ón mbéarla do na pipseosa seo).

An nead.

Dienn an rnas breac ar a coraint an cúir is mé den bliam agus fanann ré rseacáin amac ó áitcead daonra. Ní feictear ran ioctainn so minic é agus ní leigean ré fear sunna i bfoirgeact upéir úó. Tagann mipead do aimir an sup, agus ba dós leat so srupeann ré é féin agus an nead faoi coimice an t-úine. Ní i n-uaignear na coille ná ar leiceann pléide a shionn ré an nead, ac ar tairb an bótar mór mar a tcarraingean daoine, nó ar éirann ran ioctainn nó in aice an tise. Cpeinn áro sablóga nó rseac sear is fearr leir mar ionat nro. Is amharó atá an nead ina énapán mór fapó agus é deanta de cipíní, é ruidce i lár rseice sile, nó i nhablóis i n-áirde ar éirann. Snítear an t-íocair de cipíní agus dób, agus cuirtear ceann de cipíní anuar air rin, mar coraint ar fadairde. Is fadairde úó an rnas breac féin, ac deannann ré an nead ran sear nac péirir le ppreacáin ná fionnós a cúir úó féin a flao. Dionn poll ircead trío an seapán cipíní, ac san é beir ro-fóileir ionnur nac oticpato le náma an nead ircis a aimir.

Sseaca conamara.

Má baccar moirán leir an nead tréigean ná héin é. Tá cunnar as Thompron (Natural History of Ireland) a tairbeana so muneann an eapacat gliocar do na rnas breaca. Maoi a punne rsmor mór ar neadanna ina éanntar agus ina éonapreath nó sup mteis na rnas ar an aic, fíl ré so raib buairde aise opta mar nár fás ré nead rnas i lár rseice nó tuar ar éirann nár leas ré. Uí péire rnas breac a tug an éontabair a bí i n-áirde an éirann agus i lár rseice agus tósarar a nead in íocair fáil in aice leir an talaí, áit nac mbearó fáil as an mair rsmorac

leir, na padair aise air. Tá réimprí móra t'airtar na Sallimé san éirann ná rseaca. Is ionnóda mteie de bóitce Cona mair atá san rseac ón nseim ná fapso ón rseac aniar nroar, agus tá áiteanna ar an seiracac nac mbionn éirann nó rseac ró com a deapso ionat nro t'éanaca. Tá corir rseac sear le feiceal agus ceann sac rseice aca éromta aniar ar an rion. Is minic a tósar an rnas breac a nead mór ran rseic deas éromta, agus, put is iontange ná rin, ní bacann na tairme leir. Is dós leir na mná tise so i-mteigean na rnas breaca rseacáin ar baile ar lóis bíó, má leigtear dá nead, agus comairleirar do na fapoir san é a rsmor.

Tosáil an áil.

Seact n-úó is víol don rnas breac, ac ní bionn a nroil t'uibeaaca as sac péire, nó ní bionn na huirbeaca ar fad corpac. Trí cinn de searacac a bíor ar ál so minic. Nuair a bíor neart m' na héin ósa mealltar nó ruagtear ar an nead iad, agus muintear fiteall bíó dób, agus muintear dób beir ar a searaint ar an náma is mó dá bfuil aca, ré rin an t-úine. Is rseacac lae agus éirge na deatáir ar na tise bionn an dá fean-éan so shóac leir an ál. Tógann ríat amac ar an mbótar mór iad nó ar an mbóitirín, mair mbionn míola agus daola agus reit-míó so fapirng. Lóirar an biat so t'airacac agus mealltar na rnas ósa so t'is é le rseasairead agus cabairead mór. Dionn fáil as an fean-éin ar an teac comairde is seir dób, agus ce uat 'r éirgear deatad na mairne ar an rinné tugtar an rnasra contabairce don ál agus mealltar éin fapso iad, agus ní feictear nó ní cloirtear air iad so deiréat lae. Leantair don shó rin na mairne so t'is so mbionn neart mair an ál agus rseicáin ráac láirir aca. Nuair a bíor rin amharó tréigean na tuirir iad agus ní aicmigeann iad uat rin amac.

Ssiacáin searr.

Ní téirdeann an rnas breac tair fáile ar éirinn, agus ní tagann ircead éirann anoir ná anear. Níl re so láirir ná so mear ran aer, agus 'ré an t'éanac atá ar an earball agus ar an rsiacáin is cionnac leir an eiteall las atá aise. Tá an earball fada agus caol ina bair. Tá na rsiacáin sear i scomóirar le rsiacáin a saolta, an éacós, an fionnós, an ppreacáin. Ní damcann ré aoirnear ar an eiteall mar a daimear éanaca eile a shíor tuar fada ran aer agus a téirdear i bfoar ar baile sac lá ar lóis bíó. Na crutáir, na featóga, na t'puitaaca, na ppreacáin, na cuilm, téirdeann ríat i bfoar ar baile sac mairm agus filleann air tréacóna. Na ppreacáin féin dá mí-rtuamra iad, shíor rúgrat ran aer, agus bionn cleara iongantaca ar riubail ran rpeir as na peitibíní agus na cuilm agus as cúir mór de na héanaca tréga. Ac an rnas breac, is fapoir leir an t-eiteall.

Éan cleasac.

Is ionnóda clea atá i sceann an t'rnaga bpe, agus is ionnóda rseal atá m' tairb. Seapann ré ar t'pim caorac agus piceann re na míola ar an olann. Tógann ré na péirteanna anoir ar eapceann na bó ran fapso, put a t'ugann fapceam agus páram don bó. Má beirteann an laea faoi com ar an searac, fágann an rnas breac an úó, bpeann agus olann. Ní mipe leir rícin a fapac, agus is cinnce so nteannann ré rsmor mór ar uibeaca na searac fapoir agus na n-éan ceoil. Tá ré ina rpióir ar an sear agus ar an bpearac, agus, m' a péata do, fógluimigeann ré caint daonna agus cuirgeann ré an-éacáil m' an ngatirdeact.

Tadós ó ceallaí.

Tá an tae is fearr i sConnacá 7 so leor neice eile atá riactanac le fágáil i t'is

Monica Nic Donnada,
SRÁIO ÁRO NA SALLIMÉ.

Coirdealba an Saor

Sé Coirdealba an máisirtir
Saoré na h-áite,
Ircead ó Cionn tSáile timceall;
Ní fapso ré t'áodar
Toruís ar báo
Ac cúpla fean-éannta 'r t'pinnirín.

An porta is an báil,
D'aon áomac amáin,
Is an t'áowood ar éann an éile,
Is nuair tiubrao rí reárra
Amac ar an tráis,
So mbairtear rí an ceann de'n tSioigairde.

Méapacán mná bí aise de máileat,
Is cor ann de tréicín cibe.
Le buille dá éann,
Seat buaireat ré an tairnge,
Agus bairtear rí a bair le n-ingne.

Sé an ríor fear a bí i sCoirdealba, tpoic faor, agus plúr na tpoic-faor leir rin. Rinne Séan Ó Nuairín amhar faoi. Tá ré le feiceal as an rasoal sup as deap rnasat faoi a bí ré, mar nac bfeatpato porta agus báil beir de aon áomac amáin, agus beat ré com héarpar fuit a daime ar fada le báo a t'éanam ar cainna agus t'pinnirín.

Seán Ó Catasáir.

Coláirce na hloircoile,
Sallim.

Caomead ar bás an cáirómeil.

Mo léan sup fíor é,
Sséal ar otíre,
Is tú, a t'isearna,
Ar rluas na bfo;
An faoi ba t'ile,
An laoc ba ríogda,
Flait eaglaí naomta,
Spáó éiréann óis!

'Sé t'ubair na rpearta
Inoiu i héirinn,
San rotur seime—
Ó Dómnall Mór;
'Sé rseal na saoithe,
Anoir as caomead,
'Fuo an t'raosail reo—
Sup eas ar ríor!

Is uaigneac, éiríote
Surde naom pádraic
San a féim-éleir sháomair.
Mo bhrón, mo bhrón!
I bplaitear i n-áirde,
So raib t'áir,
As fágáil t'úinn sháirca,
A pmonra óis!
Seósam ó tiománairde.

Seáimín nó eactra mic m-
rialta. (An Seabac do Sgmo) 1/3
másh ealta éadair. (Cairlín Nic
Sabann) ... 90.

mian a croide. (Páorais ós ó
Conaire) ... 2/6

an tóbar naomta: tráma do
páirí. (Seaplot Ní Dómlang) ... 90.

tuaim mbeir. (Miceal Ó Mupéu 1/-
rseact de. (Miceal Ó Mupéu ... 1/-

máire ní raállais.

Díoltóir leabair,

87, Sp. Uac. Na Dúreóise,
Ac elat.

William P. Ó h-Uigín

SRÁIO LIAM, SALLIM, 7
baile áta na ríos.

Díoltóir uéarásac sluaisteán
míc siolla an áta.

Deasuirtear sac sórt sluaisteán
—na mireanna a daimeas le
aibléis agus eile.

Trucail ar leir i sConnacá
sluaisteán a bristeat ó baile t'p.

CAOINEAD EACÓROMA

'S a úaime a bhfuil maoinéar nó rppé
asáib,
Nó a' scaoinfead ríob claoiúteacht na
féinne,
Nó oibhí na ríste ar éire,
Nó ruaisead na scuailaet rua.í gáir-
cail.

Caillead i ran Múirde le fáinnéir an lae
úuag
Cornéal Longánac bí i n-airm ip in éadac
Bí in a fearam le marcais Rí Séamur
An réim Meacta (?) a glac na peirde-
trais
A n'fás buairdear naoi n-uairí ar Saeóil
boet'.

An trát a cualamar i ruapar an lae úuag
Suaireamar go lumneac asur ba
contabartac é an feara
Bí an Cairéal dá gearrad le faodar
Bí an baile dá bprear 'r dá réabad.
Bí an púdar dá múcad ip dá bpreacat
Bí an luait dá mbuilead pan éadon
'r na píleir ba meara ná an méir rin.

Seacr peactmairne caic ríste le Saeóil
boet'
Níor mian leóibte a gcomluet a tréigean
No gur builead buille Croomail ar féinnib
asur, a Eacórumm Uí Ceallais, cuirim
léan aic.

A Eacórumm, asur a Eacórumm, cuirim
léan oic
Mallaet 'r Mallaet Mhic Dé uic
Mallaet na n-árpól 'r na naom oic
Ba cú an gráis-baile ba gránna bí in
éipinn.

Ip dona an rpio a meatais an Saeóeala
Mar bead caorais ar caob málais pléibe
Nó contrada a' plaireáil a céile
Ar uilic 'r ar uilic na féinnib.

A Cú-Connacta, mo feact ríallat ip mo
ríubal (?) éibe (?)
Nac truaig Múirde mipe i n-uairí an méir
rin

A' rmaoinead ar oibhí na féinní
Mo ló go deó ip mo uilic
Mo ríobín ón ríobín(?) ó céile
Asur iad go bair eapnae i bhfuil a céile.

Bí na bpreacais a' teact ipceac ar sac
caob úinn

Bí Turcaí bí 'Dutch' ip bí 'Daner'
ann
Asur Albanais bpreacat' dá réir rin.

An ceannaróe tobac 'ré a 'bpreacat ar
ngéibeann

Mac Uí Múlláin mallaet Mhic Dé uó
Ba ríob é an peiréalac a uíol uilic go
leir rinn

Ar donn 'r leir ríngin an fear ba tréine
So mba ríob é an corcar a pacar i gceir
leó.

Clann a gclainne go raib a' marbú' a céile
An dá deapbairéar go ríobín i n-aon
éat

A maoin 'r a muinip go ríobín an t-éas
oic

Ac tuó é Sárreál a táiréir na céadta.

Ip iomóda uime uapal bí cóir ip bí gléseal
A tóisead le léigean 'ip le h-éipeact
Fuair eolap ar airm ip sac aon tróir
Bí an lá rin ar báir énuic 'ip pléibe.

A gcuir bpreacais bpreas gmuise dá
réiread

Caillead in Eacórumm le áir ip an lae
úuag

Dean ós a' cur fáinnir a céile
Dean fpreacat a' cur fáinnir a haon-mic
Asur gárlac san "father" 'r é as gear-
sol.

Bí mna annpin a' caoinead i gceann a céile
An bean ultac ba toltac uairé beicead

An bean laigheac ba caol ríngin uairé
rpreacat,

An bean Mumneac "hallo" (?) a'
gear-sol

An bean Connactac ba uinne ná an méir
rin.

Ó Deodar Mac Concata, máiripir
ríoble, a fuair mé Caoinead Eacóroma,
asur ré a ríobín ríob a rinne reirean ó
fean-fear bí na comuioe i n-aice na
ríoble.

SEÁN Ó FIONNAGÁIN.

FIONN AGUS DIARMAID.

Fao ó nuair bí Diarmaid i gráinne ar a
uiceleat ó Fionn, tárla go rebadar i Cú
Connail ip Fionn an-Sar 'na ríobín.

Bí fíor as Diarmaid go mbuó gearr go
mbéirí ar mar gearr an go gceanglóe
Fionn a oiróis feara ip go mbead fíor
aice cá mbead an beir 'na gcomuioe.

Sul dá nveaca Diarmaid ruar an ríob
cuair pé fíor cuig an bpreirge ip cus pé
leir cúpla mála gáinn ar a bpreir. Cuig
ré héim asur gráinne ar pan ríoble.

Ar éangailt a oiróise uó Fionn facar
uó go raib an beir ar gáinne na trága.
Níor fás pé cúinne ná ceair san cuairt
ac éinn ar aó fágail.

Cuair Fionn a' r na Fianna ruar an ríob
lár na báireac ac nuair cuata Diarmaid
rin táinnis pé héim i gráinne anuair cuig an
tráig a' r cus ríob leabair móir fpreir leo.

An céad uair eile, éangail Fionn a
oiróis facar uó go raib an beir 'na lúge
ar an bpreacat. Ní bpreir pé héim ná na
Fianna fpreir ná ruaimnear gur cuairt-
eadar na pléibe uilic éar timceall, ac
oiréad ip aon amair amair ar Diarmaid
ip gráinne ní bpreiréadar.

Mar rin a cuiread Diarmaid cluain asur
ciméar ar Fionn u'aimrean a oiróise
feara.

MÍCEAL Ó CONLÁIN.

SEARÁN SEÁIN UÍ UAITHÍN.

Sil mé real i tablaóna,
So mbead iare agam ip aigear,
'S go bpreirann cailín deap eicint
a teact 'un amirip cuir.
Ní mar rin acá mé,
Ac mo ríobac ar fúo na mbailteaca
cuile uime as masat fúim,
'S san árac agam aip.

Nuair bíor beair ar lár agam,
Tagann ní eile treapna ríobam,
A gearrpar mo cuir eangaca
Sior leir an ríob,
Ar déamán bpreis acá mé ráb leat
Nar bpreir liom a uol pan aip;
Ná mé cur a' tairpíngt feamainne
le Cleapraig, asur i beir plúe.

Fear a bíob as uol ó baile go baile, a
bí i Seán Ó Uaitín, nó Seán Peige Deas.
Fear an-ghreannar a bí ann asur b'fada le
cuile uime go tagad pé cuige péim.
Rinne pé cur máit amíán.

SEÁN Ó CATASÁIS,

Coláirpe na hIolrcoile,

Saillín.

Sean-focla

1. An té nac bhfuil an puo aige uó féim,
uóanad ré a gparat le gréim.
2. Ní'l gábad dá méad nac uoagann
uime ar.
3. Ní'l grát dá méad nac uoagann fuat
dá réir.
4. An puo ip uolig le uime, b'féirip
gur' é a lear é.
5. Uime asur a béara ní féirip a ríabac
ó céile.
6. Ní'l lá dá fad nac uoagann a'
tracóna.
7. Cuair gearr ip i a uóanam go hannam
— i uoac uó éarad héim.
8. Ní hionann uol go baile móir asur
teact ar.
9. Ní níreal ná huapal ac tíor real asur
tuar real.
10. Ní ríobín uó uime boet ciall a beir
aice.
11. Ní gnáac fear náireac éadálac.
12. Ní bionn an pac ac mar, bíor an ríabac.
13. A ríéal féim, ríéal sac uime.
14. Bionn an deapmar ann.
15. An puo nac ngoiréar fáisteir é.
Ná uéan uóis uó uó bpreirail;
no:
Ná uéan uéim uó uó uóéar.
Iteann muc éim héim tróir;
17. no:
Na muca cuime, ríob itear an tróir.
Gearr Dia congnaim;
no:
Ip mar le Dia héim congnaim.
19. Ip gearr ríob é, ríob é, ná cáil ré?
cáil ré?
20. Ruo a fásar puo eile.
21. Ní céigean cuileas pa mbéal acá
uúta.
22. An puo a bíor dá fíor-luad tagann pé
iréac.
23. Ní hé lá na gaoite lá na ríob.
24. Deaca uime a toil.
25. Ní'l eolap san aom-tigear.
26. Siat a élan ríobírean an uime
uóit, asur boctanar an uime uapal
(ríobíre).
27. Ná cuir aip ar fean-uime, ná ar
an-uime, ar óiréac ná ar amadán.
28. Ip iomóda fear uéiréanac uóisbálac.
29. Seacain an ceangla liom, leó.
30. So méuige Dia an mar asur go
laguige pé an t-olc.
31. Ip deacair fuil a baint ar toirap.
32. Ip deacair ríobain a uóanam uó uó
uóisead.
33. Uéan ríob uó é, a gnoctar uóna,
asur an té nac uóéanfa ceair ar uóir
é, caire pé é uóanam aipir.
34. An pól ó tuair,
Puintín clú, asur ríobín cú,
Na trí ríobáir ip fuair acá le fágail.
35. Ceatar gearrairéan san a beir bpreacat,
Ceatar fpreacat san a beir buiré
Ceatar cailleac san a beir manntac
Sin dá 'r'éas nac bhfuil pa tír.

m. Ó CADAM,

Coláirpe na hIolrcoile.

CÉ AN RÁC SUR CEART D IT CAIRTEACA COISILTIS DO CEANNAC

MAR—

So bhfuil lán-urruite as an Stát.
So bprear 54% úr ar úr arca.
So bhfuil raon o Caim loncum.
Sur féirip aigear u'fáil oic aon uair.
Ná ríabac a luac i laigear.
So bhfuil i gcomnaí as eirge ní ip luacmaire.
Ná uimeann cailiúint ná calaor uócar uóir.
Sur féirip iad a ceannac no aigear u'fáil oic san uad.
So noimro ríobac uóir-pe asur uóe' tír.
Ná fuil aon éiré ann go ríabac ar lár.
So noioltar iad i bPort-Oifigí asur i mDaic.
So noiolann Cumainn Coisiltir iad ina gceadaca ar téarmai maite.

An Píom-Coirte Coisiltir i mDaile Aca Clac.

So cus amac.

21:52337.

W.H.Co.

SSEAL ANAMA

.1.

beata féin-Sgríobhinn n.
Tíeara

A luac—6/-.

Téarmaí ar leit do ríoláca agus do
Coláirí, ac ríob 45"IRISH HOMELAND" OFFICE,
50 Spáir na Mainitíreac,
Baile Átha Cliath;

nó 45

SÍURACA LUÁID NAOMHA,
Coillte Mága.

TÁ

AN ŠAOŠ ANIAR

A ríob

Tomár ó máille.

Le fásail ó
COMLUCT OIDEACAIS NA
HEIREANN.

Tí ríilleaca atá anoir air.

Cumann Urruðais Éatrac
Baile Átha Cliath.4 SRÁID UACTARAC UÍ CONAILL
1 mBaile Átha Cliath.

Com daingean le Cairéal na Ríog,
Com Saedéalac le Teamair na Uíreac
Com teann le don fléib inr an gceic
Cumann Urruðais Éatrac de' Cliath.
Connigimur i nEirinn an t-airgead,
Uíro 45 Seán buide mar a b'éar,
Agur beir an t-áir oíamh fearca,
Ac ciall a beir agáinn araon.

AN DEAN FAILLIGE SA SCUIS

45 SIOPA

T. UÍ NEACHTAIN 7 A
CLAINNE MAC

TÁ

Buaird CONNACHTA maidir
le trofán 7 inntreab
tíge, uirlir de cuile
éineál, ball acraí, spéir,
7 eile.

SRÁID NA SIOPAÍ, SAILLÍM.

Céim-ríeal: Ó Neachtain, SAILLÍM.

TEAC AOIDEACHTA

Aic teacthar le hais laetanta

UÍ MONSÁIN

CÁRNA.

raoipe. Tá comgar peolcáipeacá,
híadúipeacá 7 ríamha ann. Iar-
áipeacá toca 7 fíaríge ann. Tá
tofa Saedúige 45 'cuile duine ra
teac.

"Fáinne an Lae."

Páipear oifigeamail Connacá na Saedúige
Má' Saedéal tá, ceannúis agus léis 546
reachtam é.

SÍONTUS: (le n-foc poim ré)

blíam 10/10
leat-blíam 5/5
ráite 2/9

Leatanao do mhaic léiginn ann 546
reachtam. Téarmaí—rpeiríaca 50
Craobaca, Coláirí, Scoileanna.

AN DAINISTEOR,
25, Ceannús Pannell,
Át Cliath.

ÉADAC SAEDÉALAC ar feadar le
fásail ó
PROINSIAS MAC DONNACADA 7 A COM

: : 1 nSAILLÍM. : :

—O—

A cúir olútar i gcomhairde le deantur
na héireann a cúir 'un cinn.

MAC DACTÓ

Innrean nua ar an rean-ríeal a tús

TOMÁS Ó MÁILLE.

Fá réir anoir agus le fáil ó

COMLUCT OIDEACAIS NA HEIREANN.
89 Spáir an Talbóirí,
Baile Átha Cliath.

Sgillíng atá air.

Tíro an bpoirta - - 3/- ra mbliadain.
" " " - - 1/6 ra leiblíadain.

Duine ar bít a tceartúgeann "An
Stoc" aró no ar mait leir fuasra a cúir
air, ríobad ré ag an mbairteoir .i.

Liam Ó BUACAILLA,
Coláirte na hIolrcoile,
SAILLÍM.

Maidir le 546 árdar ríobaca a ceirdear
ra bpáipear eirtear ríeala 45

TOMÁS Ó MÁILLE,
Coláirte na hIolrcoile,
1 nSAILLÍM

AN STOC 7 AN CEARNÓS

Eanáir, 1928.

Cúrraí OIDEACAIR 1
5CONNACHTA

Domúgeann 546 duine nae paib
oideacair nior maetanaige amam ná mar tá
ré paib látar, agus, ór mar rin atá an
ríeal, ní foláir an Stoc reo a fíreacó nó
so ríeac a fíreac Teac Lárean agus 546
Aipe agus Teacá Dála ná b'fuit i Saor-
Stát Éireann, ip euma cén oíeam poiliti-
eacá a mbaineann ré leir.

Ceapad Cíorparde ar bít ná mbead
spáir Dia ná compar i luét Ríagaltar sup
ar áoine bocta a t'fóirde i tcepac, ac,
i na leabardó rin, ríad clanna Calicín an
šman nóna agus an fúit cuatce ra tír reo.
Deirtear sup páiríng an fóiríro an
éinneam, agus maidir le fóiríro agus
macántaet ip i 5Connacé atá ríad.
Tíempe fáda ó fóim duiradó linn so

scuiríde ná Coláirte Ullmúcan ar bun
ra 5Cúige reo, ab meapamuró nae b'fuit
an fóc réim toclúigte fóir, cé so b'fuit
Coláirí Ullmúcan paib lán tceol i mBláe
Cliath, i tTír Conaill, agus i tTíre-
Li le
acair mait. Ní móir linn do na h-áiteaca
úir iad, ac ní taitnigeann leirígealaca
bacaca linn. Sé leirígeal a tús áipeacé
an Oideacair náta nae paib don áirup feite-
amnac ra taob tíre reo: fásamuró sca
é, ac ní aca atá an fírinne. Nae b'fuit
rúite cinn agus meabair fíreirín ag Con-
nacéarí féim com ip tá ag taitnigeirín na
h-áiteaca, nae fíreirín leo ríad a fírinne
com mait leorán, agus tuisge a' b'fíreacáirde
le cluain ná dalaad-mullós a cúir ar na
uaine? Ná tceapmígead áipeacé an
Oideacair é t'fíreacáirí áirup fásail i
5CConnacé cuile oíac com feiteamnac le
cúir de na Coláirí Ullmúcan atá ar
oíacat aca. Agus ná mbead san tuisge
feiteamnac agus eile a beir ra limirtear
reo náir bít tuisgear na h-áiteaca cinn
nua a deanam: bead cairleam agus
paláir deanta aca ó tceapmígead 45 teacé
tímeall na ceirte reo. Ní san coirar do
ríoláirí o Connacé an bótar ó deap so
Tíre-Li a buatao tír h-uaine ra mbliadain,
nó an bótar ó tuaró so Tír Conaill nó an
bótar poir so Bláe Cliath. Sa 5Cáir reo
rinne áipeacé an Oideacair nó an Ríag-
altar tceapmígead de Connacé, agus uirge
na h-áine ní glanad iad. Maidir leir
na Saedúigeirín líomta a tofá—iarmair
ríobúigte—b'fíreirín so mbead deagán le
rád agáinn paib amac annreo.

Cualamar áipe áiríro (níl ré céad
bliadain ó fóim) a ríad so publíre má bí
ríoileanna ar leit a' tceartáil ó tceam ar
bít so scuiríde ar bun ar áit na mbonn
iad. Tamall gearr na áiríro rin bí eumíu
45 ríaca áiteaca agus máiteaca i
scatair na SAILLÍM, agus t'iarmair ar
áipeacé an Oideacair ríol fíre-
Saedéalac a cúir ar bun ann: fuairtear—leirígeal
bacac ar tír, agus an éluar boirar tar
éirí rin. Dubairt an t-áipe céatna, tar
éirí cuila lá nó reachtam a cáiteam rin
nSaedéalacé, nae paib don tceir 45
muncir na Saedéalacé ar áiríro-Oide-
acair. Mapa b'fuit nae móir an t-iongnad
so tceapmígead ríad ar ácaill agus ar an
5ceann tíar de Connacé cuis meadon-
ríoileanna, agus cuis Coláirí íolrcoile?

Mol Comirín na Saedéalacé áiríro
ríoileanna a cúir ar bun annreo agus
anairíro rin nSaedéalacé ip fóiríreirín i
nEirinn .i. Saedéalacé Connacé. A'
nreapmígead fáic na ríeacé ó fóim? Ní
fíreacé muid so nreapmígead. Maidir leir
an nSaedúigeirín boct tá an Ríagaltar
agus é réim mar bí an deap agus a lear-
mac fáid. De leir a' tceapmígead a b'fíro ar
an bpáiríre boct a fíreapmígead 546 oíe.
Nuair a tceapmígead an coiríac tceapmígead an
ceiríre: "Fíreirín gearr san mo leac líge.
mo cōra nígte, agus mé in mo cōrúac."
Sé rin fíreacé 45 na Saedúigeirín bocta.
An iongnad ar bít an fóiríro a beir
a b'fíreacé ceir? An iongnad má tá
comirín ná deanam aca? Caol a b'fíro 546
tamam ar tír áiríreirín, agus teacé caol
45 teacé ip ual, ac tceapmígead boiríro paib
an tamam leir an áiríreirín, agus tceapmígead
fíreirín anoir agus áiríro ar an teacé. Ní
a' fíreapmígead na h-áineam atáimíre, ac tá
fíre 45 eac an áit a mbíonn coir so mbíonn
tear so h-ionmáil anair i nreapmígead a páil.
Ar áiríro ar bít tá ré áiríro an cuile na Saed-
ealacé reo a leirgeann agus fíreacé a
tceapmígead. Tuisgeamur nae i n-éiríreacé
a fíreacé an šman, agus nae i n-éiríreacé
a fíreacéirín an tuar, ac deanam an Ríag-
altar tceiríreirín i tcepac na bliadna nua;
táiríreirín tuisgead annreo ven rean-poiríre rin
uata "níl don áiríreirín agáinn," "bíro
fóiríro agáinn," agus de na leirígealaca
bacaca. Ná ceirtear oideacair ar fóiríreirín
fíreacé ar páiríre bocta na Saedéalacé
reo, ar fíreall. Dia meadair-cinn agus
innleacéirín tóir: b'fíreirín sup h-ionmáil
Míeacéirín fíreacé agus eogan Ó Neachtain
i na meapmígead an deir a tceapmígead tóir.

A. B.

DRÉACT-SGRÍOBADÓ.

Do bí brat fairsing, fada, péir
 As folac an rτέρo-eic bán,

seáinín poll a' claidhe.

Enclosed: (1) Διτ ιρ ράιννεάμλδ τε

na gairt caorac; (2) Tá ríad cummúghe
iríg. 3202 (an t-iríg).
Enclosure: Aisleap, fep na haisleap,
Féineacáir 11, 70 (aisleap).
Eik: Uam Allair.
Embankment (terrace): Fúineacáir, co
fúineacáir ar co nroac ngeirí, Anead. I.,
56.
Embroidress: Opmúróe, Cc. Féineacáir V.,
312.
Embroidery: (1) Opmúneacáir; (2)
Lámhó A. Sen. 673.
Enamelled: Cpuan-maíneac, H.3.18, 624.
Enamel: (1) (red), cpuan (Meyer), v.
Colour; (2) Maíne, cpoir cpuan-
moitín, Trip. Life 86.7; (3) Cc. no-
bío pí ic cpeim 7 as ríribat na cpoíte
na hingnib 7 na fíaclaib, CCac.
(Meyer, cpoíte); caile, Ceapb. 1.,
376.
Endorse: Tá an leicir mummúghe asao
(addressed).
Encouraging: Ac meapnugúo spumáir in
sille ois rin ttebe 3750: i. meirniú.
Endowment: (1) Mamceap, mainceap. D.
Maebós l. 251, 771; (2) Rat.
Engineer: (1) Innealltóir (n.); (2)
Sápaire, Fieapabap 163 (Stokes).
Engineer (v.): Opmúneacáir do hinnleacáir cealí
Rel. Songs I., 30.
Engraving: Rionnab, (veis-) pintoao
tcebe l. 1485; pintoacáir, Féineacáir,
V., 106.
Engraved: Rionnab, ar na veibab . . .
pintoao tcebe 707, a caebap pinto, ib,
1489.
Engrave: Rionnab, ipa veibab po-pintoao
ano tcebe 709.
Engraver: Rionnab, pintoacáir, Féineacáir
V., 106.
Enthusiasm: Ofoapap.
Enthusiastic: Ofoapapac.
Entrails: (1) Inne, coir tcebe a mto 7 a
opelacáir ma clab tcebe 1011; (2)
abac (cc. Meyer, et passim); (3)
rtéiseacáir; (4) pucóga.
Entrance: Opmú ionacáir, Fieapab.
Entrenchment: Camp-tuam, OR.
Entry (on land), taking possession:
Teallac peitbe, tellac peitbe, Féine-
acáir V., 466 (Ému, IX., 110); peitbe a
glacáir.
Ephemeral: Nac oíombuan blac na spaoab,
Rel. Songs 30.
Epilepsy: (1) Talmaróeac! Talmaróeac
Féineacáir III., 506, 771; (2) An
tinnear móir.
Epidemic: (1) Aicró; (2) Sipeam, rípeim
1. iappan-ni rípeir ó luc vo luc Cpm.
1138; (3) Salap cógáilac (contag.).
Episcopacy: Earbóóro, vo-cograc é
voócum erpocóirí é, Silv. Gad. 52.
Epitome: Taibe, teibe, taibe Cl. 1404,
37415.
Equal: (1) Amount: Corbéir, po-blig on
capb cobeir fupna, pecc mbuab RC
XII., 352, V. 111; (2) Cotomúir (:com
tomúir) bro ceir im cotomúir folava
Cóc Conapa, l. 50; (3) Cotomúir,
cuotumá, ib, V. 114; cuotumúir, ib;
(4) ní ríeal 50 ríeal Curo 7 ní laoi
30 laoi an Oeipis, S. Mag ionacáir;
(5) (— in weight), lám ba meac vo
lám lušaró, lom. Fil. 50; (6) Ionann.
Equal Number: (1) Comúlaic, a com-
úlaicac céatna, É. O'Cléir. 2468; (2)
in fight, comúlaic, comúlaic a. comúlaic
O'Dav. 561. Cc. foptonn, superior
numbers.
Equation: Inneall (proposition?), inneall,
Aupac. 124 7, 771.
Equilateral: Ceapacáir (4-sided figure),
cutpumpierca, Rawl. 13, 502, 43b 2
(Meyer).
Equilibrium: (fixed position), i n-aiupró
(aiuperr).
Equivalent: (1) (corresponding word), a
fupmúleacac Latmó, Aupacéir
313; (2) O'fás ré cion baupí ven
hóin ma óiaró.
Erect: (1) Colí-óipeac (Meyer, oípeac);
(2) O'fupis 50 púap 'na rtuc-fearm.
Erosion: Cpeimú (n.).
Error: (1) lomáóac, cam-tomúir cen

imporóol, SR. 4234.
Eruption: (1) Toirneacáir, toirneacáir m.
12302, cc. lb. 119 05; (2) Bursting
forth of river: tomáóim, tomáóim
teopa Socc. Ul. 15446; (3) Ionóla,
óno mótú, Carls. Beda 39a2 (gl.
exundantia); (4) flowing forth,
teipmúic, a tóbmuic, P. Homilies (v.
Dottin).
Essence: (1) Inne m. 201 ai, 771; (2)
Erre, Aupac, 897; (3) Opmú; (4) Cc.
folav, CZXIV., 373, 374: substance,
50 monúit.
Essential: Eipicó, O'Grad. Cat. 254;
essential meaning, inne, Sg. 61a4.
Establishment: Congbáil, vo cumóacis
congáil innte RC. XII., 328.
Estimate: Uapáiseacáir a véanam ar.
Ethereal: Aécraic Fé. l. 14.
Evaporation: Spúob nac tóbá(1)š me sal
spéime, CZII., 354.
Evening: (1) Aip neom, Ceapb 11., 250,
nóin l., 942 (moc ip) neom; (2)
Deireacáir lae, Ceapb 11., 485, et passim;
(3) Aip-tacónóna (aip-tacónóna);
(4) Tacónóna veireannac; (5) Ceann
veireannac ven dome; (6) Fearsup.
Event: Aipre, ar pob i cétna aipmú a
flaca tom aipmú labpamne pó tír Ir.
Texte III., 326, ac imóac tíra na haispú
(ipmú bliatam ip) etip mapbat voene 7
éc 7 cpeca 7 caia. Ni cumáing (not
able) neac a n-innirín vo leip-Annála
Seanaio (Ulaó) A.D. 1041, ac imóac
tíra aipmú na bliatona-ra, ib (1014).
Cc. ní bliatam cen aipmú, F.M. 925;
al. aipmú.
Examination: (1) Tap éir mion-pannpáise
vo véanam, Macaom l. 1., 21; (2)
lomcaipm, imcaipm, inspection; (3)
Caclam, eclamm Tec. Cpm. 26,4, a
n-eclamm, gl. discutionem m.
114b15.
Exception: (1) Eiriseacáir; (2) Aécabáil,
50 n-aeabáil.
Exceptional: (1) (inordinate), ré oibmú
céatnac na fupmúe a báimear vo na
capmúiseacáir i p. Ó O., cc. toparó
céatnac a. veic scó ar an mošall 7
veic mošall ar an aipac; (2) Rinne
mé obap op cionn oibie óó.
Excess Profit Tax: Cior-cám bapm-leapa.
Excess: Uipm, eapm, aipm, Ému IX.,
110, 771; odds, Ouanapre, VI., 32.
Excited: Aip mionn aipm san céill, Ceapb
11., 150.
Excitement: (1) Anbáacáir; (2) emotion,
rpoic; (3) Seapcán, po-ar reapcan
7 repelb aobul-mop i l-Longpore na
nSiet tcebe 2790; (4) all—, bí a
cpoibe i mbapm a méipe aise.
Excursion: Eapla, eplae CZX., 200.
Execution (of bargain, etc.): Tinnpam,
tinnpam Archiv. I., 332, m. 33013,
Windisch Worterbuch.
Executed: (well—), veis-veannmac, veis-
venmaca tcebe 714.
Exempt: Oíolmáin, oíolmáin, Féineacáir,
CZXV., 339, Meyer.
Exemption: (1) Paop, faep aip, faep
buana, Féineacáir, Gloss. Laws; (2)
Ola, ib; (3) Oíolmame.
Expatriate: Tap éir a n-afpocacáir a
fupmúiseacáir 7 a leip-mímušacáir, É. Ó
Cléir, 1779.
Experience: (1) Cc. ba cen-aiupmúe
éacá, Totu lect. X., 4; (2) Cc. inex-
perience, an-aiupmúeacáir, nup miao ip
múro no ip tpen-fep comúonú pú ar
h'oiu (:óige) 7 ar an-aiupmúeacáir,
tcebe 3779, (3747).
Experiment: (1) Turpnam, turpnam a.
copamu (a watching), Archiv. III.,
289; (2) Preparation, taimeas, oian an
taimec, Im Maeld. Anead. 57.
Explain: A caebap ar aipm, Gramm.
Tracts, I.
Explosion: (1) Trompéacáir, an tromp-
leis éipomacáir, É. Ó Cléir, 342,
mócuš ré trompéacáir móir; (2)
Ureapmáóim, cc. tcebe 739; (3)
Ulaó-máóim, blévo-máóim D. Col-
mám, 10,7.
Exports and Imports: Onnmúneacáir 7

allmúneacáir (n.), Cc. allmúne,
Meyer.
Exposed: (1) (to wind), binn tpeveamail;
(2) Aic vo-lom ar veip saóite; (3)
bleak, fopnoic; (4) Bí a bpoillac leip,
bí an calam leip, tá 'n calam óa
leigean leip, tá a épaiceann leip.
Exposure: (1) leip an méro fupmúeacáir
a fupmúí; (2) Opmú-úipmúeacáir; (3)
Sioc 7 oionnlaó an lae.
Expunging: Aóapba (av-ar-ben-), Archiv.
I., 275, Copmac, 771.
Extension: Aipmúeacáir, aipmúeacáir, Sg. 92a2,
167a5 (aipmú-ípeo).
Extortoner: (?), fupacáir, Rel. Songs, 82.
External: (1) Fupmúeacáir, O'Grad. Cat.
234; (2) Imeacáir, Archiv. I., 309,
771; (3) — eacáir, uša-tošaiseacáir
tpebaire n-écpamú Cóc Conapa, l.
49; (4) Ecpamú-fine, Féineacáir.
Extract: (press out), ecpac inna fine m.
2409.
Extra portion: Imópmacáir, Ému VII., 140.
Extremis (in—): (1) i n-aiupmúeacáir báir,
Rel. Songs, I., 156, al. m-aiupmúeacáir
báir; (2) as paópm an báir; (3) Tá
ré ar an pop.
Extremities: Na baill fupmúeacáir,
O'Grad. Cat.
Everyday Clothes: Éacac fopnamá, etac
fopnomá Féineacáir. 400 (?)
Eye: (1) Súit; (2) Seall, oi leppaib pell
Ému 11., cc. fupmú pell-glápab,
Longer Uipmú, pupil, mac mteirean,
mac mteir, mac aipmú, iris, inn-
teacáir, eyeball, mošall na pála, eye-
lash, aipm, faipm; eyebrow: mala,
maíge, malaiseacáir; a bpaóir acá
reans; a bpaóir Ceapb III., 428.

SEAN FOCLA.

42. Ip ionóla céol cap píoabapacáir.
43. Oionn peacáir n-innpeacáir ar ríeal asup
tá sabáil véas ar aipmú.
44. Oionn an spáó caoc asup an oíe-
céille óa éimpeacáir.
45. Ip fearm an maí a maóirócap ná an
maí nac n-éantap.
46. Ip fava cumne rean-páirce.
47. Ip maí leand san fíacail.
48. Ní fášann mímie onóir.
49. Ip fupmúeacáir fup a báime ar ceann
capmúeacáir.
50. Fearm san eólar a éupar cóir ar
sabáirce.
51. Níl coill ar bíe san a lorgacáir féim
(te éipmúeacáir innti).
52. Ip veas an ní mactap an oíe aóabap.
53. Níl aon amacáir san fíor a céille féim.
54. Ip fearm aipmúeacáir na oíolmúiseacáir ná
aipmúeacáir na comúeacáir (a. aipmúeacáir
a veic oip fá mto a oíol ná fá na
comúeacáir san oíol).
55. Túr asup veireacáir an oíne ar an
teimú a capmúeacáir.
56. Ip mímie a leigear véal na huaiše
caebap as véal na tpuaiše.
57. Ip ionóla lá i mbliatam ip fíe' ac níl
aon lá nac otagann.

POINNTE OUISTO.

Fearm boéc a éuaró as fearm oúisú as
iapparó comúle aip—Seo i an comúle a
fupmúí: Téigean an oúiseacáir comúle
vo na oíome boéc asup téigear an
báirceac vo na ceapca.

SEAN Ó COMAILL.

Colapre na hioirgoite,
Sailm.

COMISIÚN NA STÁT-SEIRBÍS.

(8 SAMAM 1927).

Tá Comúimúir na Stát-Seirbíre mto
a' fupmúeacáir iappmúeacáir an rípmúeacáir fá
leir vo lúe na fupmúeacáir cum cúigear
fopmúeacáir véas (oécap buacáir asup
reacáir caillí) vo ceapacáir pa Romm fopca
asup Telegpaca. Na oíome ar éipis leo,
véanpam iao vo téagap o'fonn a sceapca
map Congantomúir in-Oipis fopca pa fupmúeacáir.
Éipm an nSaeóis a pinnacáir an
rípúo ar fap.

SALTEx.

FUAIRA.

Ucrairí Coirte Stiúrta an Stair tuair
10/6 ar an airtreúán ir fearr ar an pann
atá i bfuaisa Muirneir Saltex (pan
easáin reo) nó ar an pann ir fearr a
o'feiltear dón fuaisa.

Cuirtear na hiarraictaí irteac 45 an
mDainirteoir roim 2400 o'eanar 1928.

Má'r fú iao foillreóctar na hiarraictaí
ir fearr le ceao ó na hiarraictaí.

TUSAID DÚR SCHIO DRACAS DO'N

cumann saeóealac is fearr

an cumann iderhaic insiurála
teo.

1 n-ASAIÓ TÓITEÁIN AGUS COITCINNE.

Piom-Oifis—48 7 49 SRÁID AN DÁMA,
Át Cliat.

na polasaite is iomláine le
fásail.

AN SIOLLA DUB

A SGRÍOB

miceál ó máille

SAN EASAR NUA

le fásail ó

COMLUCT OIDEACAS NA HEIREANN,

89 Spáran Talbóirí,

Daile Áta Cliat.

Dá rílling anoir atá air.

TOMÁR MAC DONN CADA

A CLANN MAC

SLEAS FOIRSEANTACTA,

ADAM SADEALAC 7 COISRIOC.

SIDINEARACT 7 DEANAM TROSSÁIN
ROTATOIRÍ 7 LUCT DEANTA CARTACA
INTREAB 7 TROSSÁIN TISE.

LARNAC FOIRSEANTACTA.

UISLIS 7 INNEALLACA DE CUILE
CINEAL.

EARRAID SREID 7 CRIAD-TEINEAD
FIAR EILEICTREACAS 7 NEIM-
SREANGAIDEACTA.

STÓRTA TÁITLIASRAIS 7 SUAIL.

SIOLTA ALLHUIRÍOE.

LUCT DEANTA CEIMIS-LEASAISTE.

AON-LUCT OIOLTA OIÁIN (SUANO)
PERU 7 SCONNACTA.

MUILTE PLIIR.

LUCT OIOLTA 7 REACTA BEATA, 7
COMCEANNAIDTE SIUCRA.

AN MAIÉ LEAT £5,000,000 A

COINNEÁL IN EIRINN?

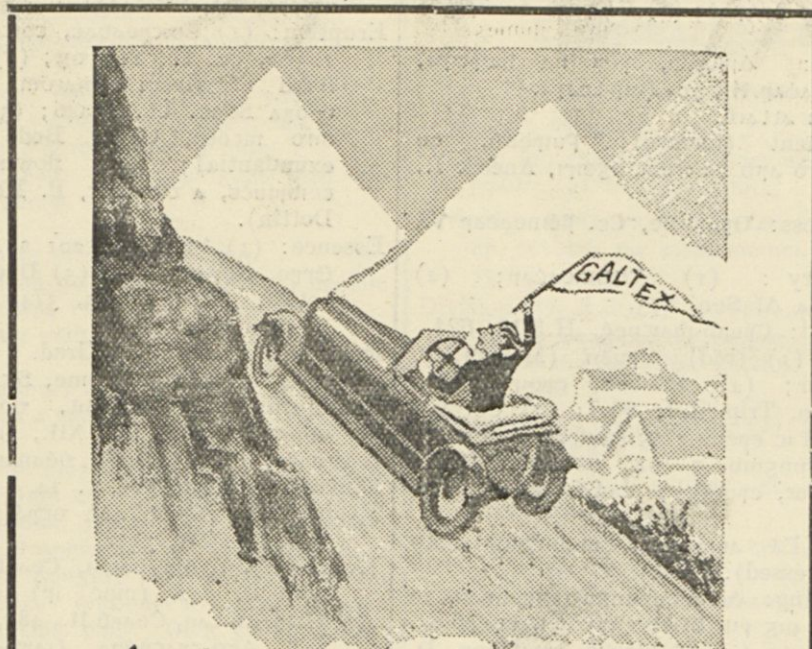
Deimí Saedil na hEireann an capn mór
rin airtíó saé blian do Seán Dúide 1
ngeall ar airtsear Urradair, ar Lorcá, ar
Cionóire agus ar Saošal Daime, agus
cailliant ceart o'Eirinn irteac £80 ar saé
£100 de rin.

AN SADEAL-COMLUCT TAIŠOE UM
URRADAS NAISIUNTA, TEORANTA

The Irish National Assurance Coy., Limited)

ARDOIFIG—30 FAITHCHE AN

CHOLAISTE, ATH CLIATH

The shades of night were falling fast
As through an Alpine village passed
A youth who shrieked "No heights fear I,
I'll make the top./coz why? coz I-
Use Galtex sir!"

OIL AND PETROL.

CÚRSAI TÓMÁIS

SÍOS SEAL A'S SUAS SEAL.

M. DO SCRÍOB.

ÚR SCEUL IOMLÁN É REO 45 BAINC LE SAOSAL NA H-AIMSIRE SEO IN
EIRINN, AGUS NÍ BAOŠAL NÁ SO REAPÓCAR PÉ CLACÁNAC LE H-ÚPPÉULTA MÓRA NA
HEOIRPE 1 OCEANGAÇA EILE.

FÁSTAR PÉ 'N PÓBAL É MEAS. DEIRTCAR 45 NA H-UDAIR LEIŠEANTA A
LEIŠ É SUP LEADAR ALUINN LITMOCTA É.

CLUDAC EADAIŠ—420 LEADNAIS. LUAC 7/6. RAOL PA M-BREIS TÍO AN BPORT.

DAILE ÁTA CLIAČ—HOOGER 7 FISSIR 7 CO., 20 SPÁIO NARRAU AGUS Ó LUCT OIOLTA
LEADAR UILE.

NIL AON TRIOPA INP N CAGI A BPUIL NFOR MÓ
EARRAIDE SADEALAC 7 FÁSAIL ANN NÁ 45

A. MOON, TECRANTA,

A OIOLAR CULTAI FEAP, NACA BAN 7 SAÉ AON
CROIC EADAIŠ FEILEAR O'FE. DEAN, NÓ
PÁIROE.

FIOGIONTA ESLINTON, 1 N ALLIM

Ó FORMÁIN 7 A COM

CLÓDÓIRÍ 7 LUCT OIOLTA

PÁIRÉIR AGUS LEADRA.

SPÁIO NA SIOPAI. FÁILIM.

EADAC AR FEADAS.

MÁ'S MIAN LEAT EARRAIDE
POŠANTA FÁSAIL AR A LUAC
TÉIRIS 50 TEAC : : : :

MÁIRTÍN UÍ BHRAONÁIN,

SRÁID NA SIOPAI,
1 NSAILLIM.

UPLABRAIDÉACT

AGUS

SRAIMEAR NA SAEDILSE, CUIO 1.

A RSPÍOB

TOMÁS Ó MÁILLE

TRÁCT AR UPLABRAIDÉACT (POŠAIGEACT) 7
SCOITCÉANN 7 AR CANAMHA NA AŠEUILSE.

FÁ EADAC

LE FÁSAIL Ó

COMLUCT OIDEACAS NA HEIREANN,

SPÁIO AN TALBÁIRÍ,

DAILE ÁTA CLIAČ.

TEAC NA HOLIA

***

SRÁID NA SIOPAI,
1 NSAILLIM.

CUIOIS LE DEANTÚR N3 | CUTAI 6 70/-
HEIREANN 7 PÁBÁIL AIRSEAO. | 50 OCF 130/-

Printed for the Publishers
At "Connacht Tribune" Printing Works
Market Street, Galway.